

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår ref.: 1503.3

Deres ref.: 15/404 - GBO

Dato: 23.03.15

Krav om politiattest for tolker – Høringsuttalelse

Tolkeforbundet viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet, og oversender herved våre innspill til lovendringsforslaget. Tolkeforbundet er en profesjons- og interesseorganisasjon for tolker, og de fleste av våre medlemmer har norsk tegnspråk som et av sine tolkespråk. Lovforslaget fra departementet er en endring i utlendingsloven som går ut på å gi Utlendingsdirektoratet (UDI) og Utlendingsnemnda (UNE) hjemmel til å kreve uttømmende og utvidet politiattest fra tolker som de benytter til tolkeoppdrag i utlendingsforvaltningen. Tolkeforbundet stiller seg helt uforstående til forslaget om politiattest for tolker, og vil i det følgende fremme en rekke merknader til forslaget.

Generelt om tolkeprofesjonen

En tolk er en som gjengir presist og nøyaktig hele budskapet i en ytring på et annet språk. Å tolke krever svært høy språkkompetanse i de to tolkespråkene, samt tolkefaglige ferdigheter. Det har vært bachelorutdanning i tolking siden 2003 i Norge. Dessverre tilbys treårig profesjonsutdanning i dag kun med norsk tegnspråk som tolkespråk. På øvrige språk har utdanningstilbudet vært av mindre omfang og mer fragmentert, men det er positivt at det siden 2007 har vært tilbud om et halvtårsemne samt påbygningsemner på en rekke tolkespråk på HiOA. "Tolk" er per i dag ikke en beskyttet tittel, men Tolkeforbundet mener det bør være forbeholdt profesjonelle tolker med tolkeutdanning.

Merknader til lovforslaget

Lovforslaget går ut på at tolker skal avkreves uttømmende og utvidet politiattest, det vil si at alle ilagte straffereaksjoner for alle typer lovbrudd tas med (unntatt forenklet forelegg), uansett hvor gamle lovbruddene er, samt at også opplysninger om verserende saker skal tas med.

§ 86 a. Politiattest for tolker

Den som skal utføre oppdrag som tolk for Utlendingsdirektoratet og Utlendingsnemnda skal legge frem uttømmende og utvidet politiattest dersom oppdragsgiver krever det, jf. politiregisterloven § 41.

Dersom en tolk har anmerkning på politiattesten, skal det foretas en vurdering av om det straffbare forholdet har betydning for vedkommendes oppdrag som tolk.

Overstående utklipp fra høringsforslaget er etter Tolkeforbundets synet svært inngripende tiltak. At flere hundre tolker med norsk tegnspråk som tolkespråk, og ennå flere tolker med andre tolkespråk, skal avkreves utvidet og uttømmende politiattest fremstår helt ubegripelig all den tid tolker under oppdrag i utlendingsforvaltningen aldri er alene med søkere. Når andre yrkesgrupper

Tolkeforbundet

Lademoen Kirkeallé 24
7042 Trondheim

post@tolkeforbundet.no
tel: 47096916

Org.nr: 983 561 020
Bank: 0530.40.44251

er underlagt krav om politiattest, gjelder dette særlig yrker hvor yrkesutøveren kommer i kontakt med barn, unge, utviklingshemmede og andre som er særskilt sårbare. Man ser her hen til om vedkommende gjennom sitt virke kan risikere å komme i situasjoner der overgrep kan finne sted. Tolkeforbundet kan ikke forstå at en tolk skal kunne komme i en slik situasjon under tolkeoppdrag i UDI eller UNE.

Tolkeforbundet kan ikke se at departementet i høringsbrevet har gjort inngående rede for grunnen til at forslaget fremmes. Vi har fått opplyst at UDI ikke har krav til politiattest for intervjuere og saksbehandlere, og kan da ikke unngå å undre oss over om forslaget bunner i en generell mistillit til tolkeprofesjonen.

En politiattest inneholder også sensitive personopplysninger, og det må stilles krav til den som skal motta og håndtere slike. Det fremstår ikke helt klart for Tolkeforbundet om det er UDI/UNE eller NAV som skal innhente og behandle politiattester for tolker med norsk tegnspråk som tolkespråk. Ei heller om det åpnes for at det kan innhentes slik attest for alle ansatte tolker og frilanstolker, eller kun for de som forespørres om tolkeoppdrag i utlendingsforvaltningen. Dersom attest skal innhentes etter at oppdrag er tildelt, vil det medføre store forsinkelser for en allerede sårbar gruppe døde asylsøkere som da vil måtte vente på asylintervju til politiattester for aktuelle tolker er innhentet og behandlet. Dersom det skal innhentes for alle landets flere hundre ansatte tolker og frilanstolker med norsk tegnspråk som tolkespråk, fremstår det som et svært inngripende tiltak.

Tolkeoppdrag med tegnspråk som tolkespråk i utlendingsforvaltningen formidles til aktuelle tolker av NAV, og etaten har per i dag ikke hjemmel til å innhente politiattest i forbindelse med øvrige tolkeoppdrag. Dersom NAV gis ansvar for behandling og registrering av tolkers politiattester i forbindelse med oppdrag i utlendingsforvaltningen, er det grunn til å stille spørsmål ved om NAV ikke vil kunne la opplysningene derfra påvirke tildelinger av andre typer tolkeoppdrag hvor det ikke er hjemmel for å kreve politiattest. Tolkeforbundets vurdering er altså dermed at lovforslaget ikke i tilstrekkelig grad sikrer at informasjonen fra politiattesten kun benyttes for dette formålet.

Dersom myndighetene kommer til den konklusjon at UDI/UNE skal gis mulighet til å innhente politiattest for tolkene de benytter, mener Tolkeforbundet at denne må innhentes av utlendingsforvaltningen selv, og ikke av NAV. Videre må det være et krav at opplysningene ikke direkte eller indirekte kan utleveres til andre instanser. Og sist må være tilstrekkelig med en forenklet politiattest der det fremgår kun rettskraftige dommer for straffbare forhold som vil være direkte relevante for arbeidet tolken skal utføre (misbruk av stilling som tolk, brudd på taushetsplikt og lignende).

Vennlig hilsen

Linda H. Røsvik
Leder

Ørjan Strømmen
Nestleder